

РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ представників інститутів громадянського суспільства щодо співпраці із Секретаріатом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

Методологія дослідження

Дане дослідження є продовженням започаткованої в минулому році традиції проведення опитування представників громадянського суспільства щодо організаційних проблем в діяльності Секретаріату та власних очікувань від співпраці із Офісом.

Дослідження не має на меті оцінити діяльність Секретаріату Уповноваженого в цілому, а ставить як завдання підготовку рекомендацій для Офісу щодо тематичних та організаційних напрямків його діяльності.

Дослідження відбувалося у формі письмового опитування представників НУО. Напівструктурований опитувальник, що складався з набору відкритих питань та питань по рейтингуванню окремих аспектів діяльності, було розповсюджено серед представників громадянських організацій та інститутів.

У даному звіті використано дані обробки опитувальників, отриманих в період з травня по липень 2014 року від 44 експертів, що представляють 43 НУО. Ще 14 представників НУО відмовились відповідати, вважаючи що є некомпетентними, або мотивуючи це позицією організації (міжнародні та міжурядові організації), а також власною можливою упередженістю через безпосередню участь в роботі Секретаріату.

Варто відзначити, що в опитуванні не взяли участь представники окремих організацій, які тісно співпрацюють з Секретаріатом Уповноваженого протягом останніх двох років.

Представлене дослідження не претендує на академічність, всеохопність та відображення всієї повноти громадської думки.

Дослідження виконане ГО «Центр Громадянських Свобод» в рамках проекту «Демократизація, права людини і розвиток громадянського суспільства», який виконується Програмою розвитку ООН в Україні та фінансується Міністерством закордонних справ Данії протягом 2013-2016рр.

Учасники опитування

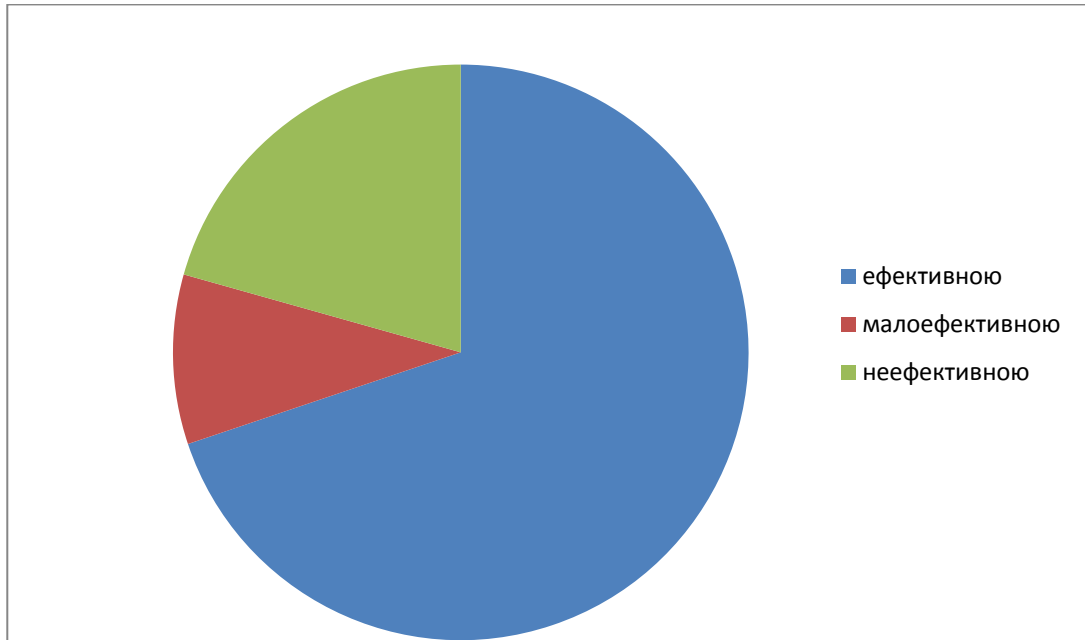
В опитуванні взяли участь представники НУО, що мають досвід співпраці з Секретаріатом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини протягом періоду другого року роботи Валерії Лутковської на посаді Уповноваженого (з квітня 2013р. по липень 2014 року).

Перелік НУО, представники яких взяли участь в опитуванні:

1. Харківська правозахисна група;
2. Донецька обласна громадська організація Народний контроль;
3. Вінницький обласний БФ "Позитив";
4. Екологічний клуб "Край";
5. Міжнародний аналітичний центр права;
6. Молодіжна організація "Молодіжний парламентський клуб";
7. Євромайдан SOS;
8. Миколаївське обласне відділення Всеукраїнської благодійної організації "Рух в підтримку колишніх в'язнів України "Подолання";
9. Вінницька міська організація соціального розвитку та становлення окремих малозахищених категорій молоді "Паросток";
10. Луганська обласна громадська правозахисна жіноча організація "Чайка";
11. НУО "Прогресивні жінки", м. Вінниця;
12. Донецьке міське відділення Донецької обласної громадської організації "Народний контроль";
13. Проект "Правосуддя без бар'єрів";
14. ГО "Прогресивні жінки";
15. Луганська обласна молодіжна громадська організація "АМІ-Схід";
16. ГО "Медійно-правова спілка";
17. Миколаївський обласний благодійний фонд боротьби з туберкульозом "Віта - Лайт";
18. Херсонське обласне відділення Соціологічної асоціації України;
19. Інститут Політичної Освіти;
20. Громадська організація "Центр громадської адвокатури";
21. Всеукраїнська громадська організація "Гей-Форум України";
22. ДОПО "Верховенство права";
23. Чернігівський громадський комітет захисту прав людини;
24. ГО Інформаційний центр "Майдан Моніторинг";
25. Общественная инициатива, по развитию общественного контроля учреждений по исполнению наказаний;
26. ВГО "Національна Асамблея інвалідів України";
27. Тростянецька районна громадська організація "Голос громади";
28. Українська фундація правової допомоги;
29. Громадська організація "Правозахисний центр "Ліга жінок-виборців";
30. А-ВЕСТА, Вінницька Правозахисна Група;
31. Центр інформації про права людини;
32. ХОФ "Громадська Альтернатива";
33. Центр Громадянських Свобод;
34. ГО "Інститут масової інформації";
35. Проект без кордонів/ЦСД;
36. Міжнародний благодійний фонд "Академія Української преси";

37. ВОІ "Союз організацій інвалідів України";
38. Фондація ПАУСІ;
39. а-ВЕСТА, Вінницька Правозахисна Група;
40. Вінницька громадська організація "Інформаційно-просвітницький центр "Вісь";
41. Група громадського спостереження "ОЗОН";
42. Закарпатський Громадський Центр;
43. Київська міська організація Профспілки працівників освіти і науки України.

Ефективність співпраці НУО із Секретаріатом у 2013 році

Із 44 опитуваних щодо якості співпраці із Секретаріатом Уповноваженого 24 респондентів оцінили свою співпрацю як ефективну, 7 – як малоефективну та 13 – як неефективну.

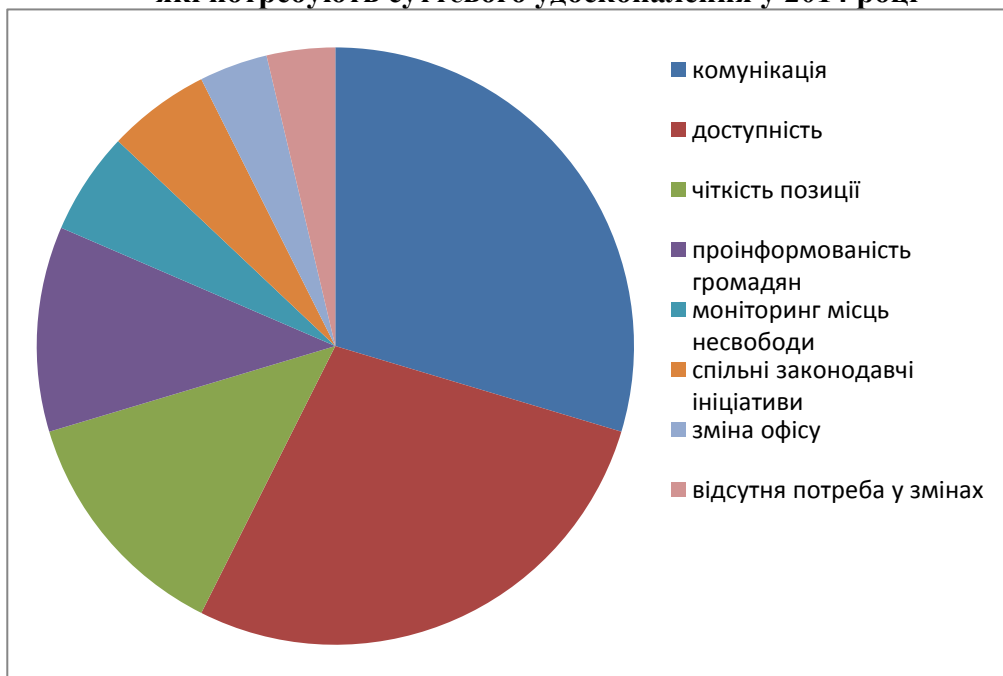
Окрім того у коментарях до даного питання учасники опитування відзначили:

- Відкритість та прозорість співпрацю Секретаріату Уповноваженого із НУО (14 відповідей).
- Приклади співпраці Офісу та НУО, зокрема, проведення спільних зустрічей/круглих столів/конференцій (12 відповідей), швидкість реагування та перевірки порушення прав людини у місцях несвободи(9 відповідей);участь в роботі експертної ради (3 відповіді); робота з Офісом щодо розробки та впровадження антидискримінаційного законодавства (1 відповідь); співпраця із регіональним координатором (1 відповідь); участь представників Офісу в заходах НУО (1 відповідь);
- Відсутність належної реакції за зверненням (1 відповідь);
- Недостатність інформації про можливості та діяльність Секретаріату Уповноваженого (1 відповідь);

Двоє респондентів зазначили, що вони позитивно оцінюють роботу Секретаріату, але не задоволені роботою самої Уповноваженої Валерії Лутковської, двоє написали про слабкий рівень комунікації між Секретаріатом та НУО, один респондент вказав на відсутність системних змін в діяльності Офісу, один респондент зауважив, що не міг звернутися, бо у його області відсутнє представництво Секретаріату Уповноваженого.

Семеро респондентів написали, що не зверталися за допомогою до Секретаріату Уповноваженого. Двоє респондентів зазначили пасивність Офісу під час подій Євромайдану, натомість на думку одного респондента на той час Секретаріат Уповноваженого був єдиним легальним механізмом припинення свавілля правоохоронних органів.

Форми співпраці представників НУО з Секретаріатом Уповноваженого, які потребують суттєвого удосконалення у 2014 році

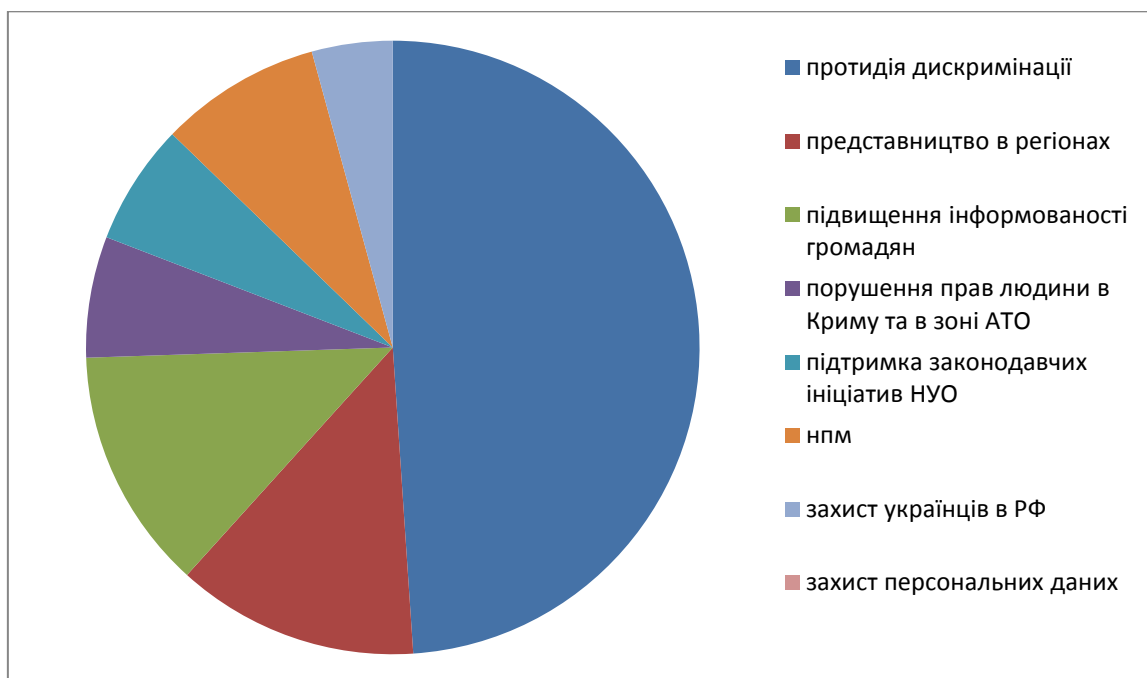
Серед форм співпраці, потребують суттєвого удосконалення у поточному році були відзначені наступні:

- Покращення комунікації між НУО та Офісом через регулярні зустрічі з НУО в різних регіонах, в тому числі шляхом створення «віртуального простору спілкування»: від переписки в електронній пошті/спеціалізованих розсилках до онлайн конференцій (16 відповідей);
- Налагодження роботи Консультативної та експертних рад та випрацювати чіткий механізм реалізації прийнятих ними рішень (2 відповіді);
- Підвищення рівня доступності Секретаріату Уповноваженого: створення представництв у всіх регіонах (9 відповідей), доступність для людей із вадами слуху/зору (4 відповіді), створення виїзних приймалень (1 відповідь), створення спеціальних структур в зоні АТО для роботи із військовослужбовцями (1 відповідь);
- Формулювання чіткої позиції на оперативне висловлення офіційної позиції Уповноваженого на суспільно-значимі подій у галузі прав людини в Україні спільно із НУО (7 відповідей);
- Підвищення рівня поінформованості населення про діяльність Секретаріату Уповноваженого та його представників та регіональних координаторів у регіонах (6 відповідей);
- Розвиток системи “Обмудсман+” та залучення більшої кількості представників НУО до спільного моніторингу місць несвободи (3 відповіді);

- Використання Уповноваженим права на конституційного подання та підтримка законодавчих ініціатив представників НУО (3 відповіді);
- Повна зміна працівників Секретаріату та самого Уповноваженого (2 відповіді);
- Залучення до співпраці держслужбовців інших органів влади, а не прес-секретарів установ” (1 відповідь).

Двоє респондентів відзначили, що доцільності у суттєвих змінах не вбачають.

Основні тематичні напрямки діяльності Секретаріату Уповноваженого, які мали б стати пріоритетами Офісу у 2014 році

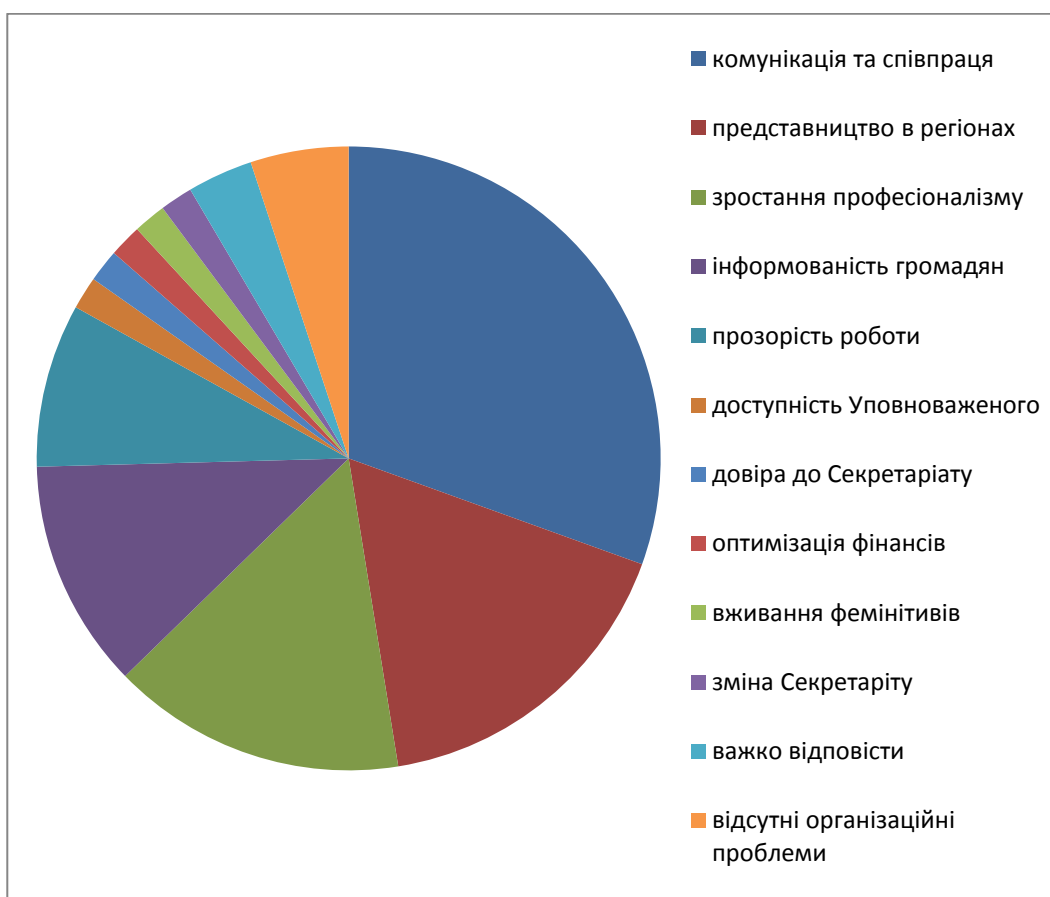

Серед напрямків діяльності Секретаріату Уповноваженого, які мали б стати пріоритетними у 2014 році зазначені наступні:

- Проведення антидискримінаційних кампаній та захист прав уразливих груп: для молоді, людей із інвалідністю, ВІЛ-інфікованих (у тому числі дітей), людей, що перебувають у місцях несвободи, журналістів, військових, медичних працівників, пацієнтів, представників лгбт-спільноти тощо (23 відповіді);
- Налагодження роботи із регіонами, створення представництв у всіх областях, а також забезпечення моніторингу та захисту прав людини на окупованих територіях (АР Крим) та в зоні АТО (6 відповідей);
- Проведення просвітницьких кампаній для підвищення рівня поінформованості громадян про права та свободи (у тому числі для людей із вадами зору/слуху) (6 відповідей);
- Сприяння розслідуванню злочинів, скоєних під час подій під час Євромайдану та оперативна реакція на порушення прав людини на окупованих територіях та в зоні АТО (3 відповіді);
- Підтримка НУО у їхній роботі із парламентом, зокрема, у питаннях ратифікації Римського статуту, реформування правоохоронних органів (3 відповіді);

- Розвиток національно-превентивного механізму та залучення моніторів, які пройшли відповідне навчання, до здійснення візитів (4 відповіді);
- Захист персональних даних та забезпечення права на приватність (2 відповіді);
- Захист українців за кордоном, особливо тих, хто переслідується в РФ за політичними мотивами (2 відповіді);

Основні організаційні проблеми Секретаріату Уповноваженого, на вирішенні яких має зосередитися Офіс у 2014 році

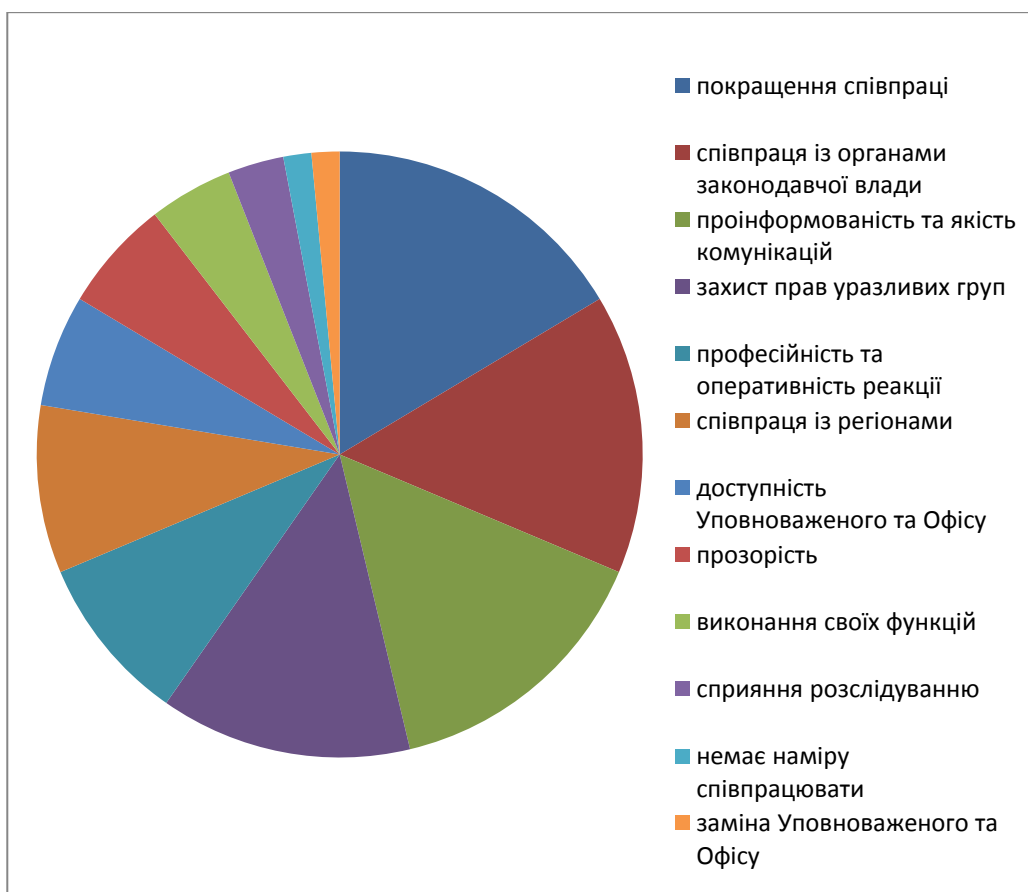
Серед основних організаційних проблем Секретаріату Уповноваженого, на вирішенні яких Офіс має зосередитися у 2014 році, було названо наступні:

- Налагодження ефективної комунікації та розширення кількості НУО з якими працює Офіс (18 відповідей);
- Розвиток мережі регіональних представників та координаторів, активна робота в регіонах (10 відповідей);
- Підвищення професійності та оперативності реакції Секретаріату (9 відповідей);
- Підвищення інформованості громадян про діяльність Секретаріату та публічну позицію Уповноваженого (7 відповідей);
- Підвищення прозорості діяльності Секретаріату Уповноваженого (5 відповідей);
- Підвищення доступності Уповноваженого (1 відповідь);
- Підвищення рівня довіри в суспільстві до Уповноваженого (1 відповідь);

- Вирішення питання фінансового забезпечення діяльності Секретаріату Уповноваженого, зокрема, моніторингових виїздів (1 відповідь);
- Вживання фемінітивів у документообігу Секретаріату (1 відповідь);
- Зміна самого Уповноваженого та штатних працівників Секретаріату (1 відповідь);

Окремо 2 респонденти зазначили, що їм складно назвати організаційні проблеми в діяльності Секретаріату Уповноваженого, 3 респонденти зазначили, що не бачать жодних організаційних проблем у діяльності Секретаріату Уповноваженого.

Очікування конкретних результатів від співпраці із Секретаріатом Уповноваженого у 2014 році

Серед названих очікуваних конкретних результатів співпраці з Офісом названі наступні:

- Поглиблення співпраці із Офісом Уповноваженого, наприклад, через проведення спільних програм та заходів (11 респондентів);
- Сприяння НУО у їхній роботі із парламентом щодо лобіювання розроблених НУО законодавчих ініціатив(наприклад, ратифікація Римського статуту, криміналізація домашнього насильства тощо) (10 респондентів);
- Підвищення інформованості та покращення якості комунікації через запровадження нових форм (10 респондентів);
- Проведення кампаній по захисту прав меншин та уразливих груп населення (9 респондентів);
- Підвищення професійності та оперативності реакції представників Секретаріату Уповноваженого (6 респондентів);

- Покращення співпраці із регіонами (6 респондентів);
- Підвищення доступності Офісу та Уповноваженого (4 респонденти);
- Підвищення прозорості діяльності Секретаріату Уповноваженого (4 респонденти);
- Виконання своїх функцій від Офісу Уповноваженого (3 респонденти);
- Сприяння розслідуванню порушень прав людини, скоєних під час подій на Євромайдані (2 респонденти);
- Немає наміру співпрацювати із Секретаріатом Уповноваженого (1 респондент);
- Очікує зміни Уповноваженого та Офісу (1 респондент).

**Інша інформація, яка на думку представників НУО є важливою,
виходячи із теми опитування**

20 респондентів не залишило додаткових зауважень щодо співпраці із Офісом Уповноваженого;

Про важливість розбудови регіональної мережі та покращення співпраці із регіонами ще раз наголосило 5 респондентів;

Крім того було ще раз відзначено про необхідність підвищення рівня співпраці між Офісом Уповноваженого та НУО (3 респонденти); рівня проінформованості громадян (3 респонденти); ще 2 респонденти ще раз відмітили необхідність дотримання принципів прозорості, неупередженості та недискримінації; один респондент відзначив про необхідність зростання довіри в суспільстві до роботи Секретаріату Уповноваженого.

Також на думку 2 респондентів Уповноваженому варто надати право законодавчої ініціативи; 1 респондент відмітив, що варто змінити Уповноваженого; і 1 респондент вважає, що Валерія Лутковська була кращим Уповноваженим з часів заснування цієї посади в Україні.

Рекомендації за підсумками опитування Секретаріату Уповноваженого:

1. Продовжувати роботу над покращенням співпраці із НУО, зокрема, на такі аспекти як підвищення рівня комунікацій та урізноманітнення їх форм (створення “віртуального простору спілкування”, робочі зустрічі в регіонах тощо).
2. Налагодити роботу Консультативної та експертних рад та випрацювати чіткий механізм реалізації прийнятих ними рішень.
3. Розширювати мережу регіональних представництв Уповноваженого та поглиблювати співпрацю із місцевими НУО;
4. Активніше використовувати надані законом можливості такого інструменту як конституційне подання;
5. Продовжувати роботу над розвитком системи “Обмудсман+” та залучати більшу кількість представників НУО до спільного моніторингу місць несвободи.
6. Приділити особливу увагу моніторингу та захисту прав людини в окупованому РФ Криму та зоні АТО, а також захисту прав громадян України в РФ;
7. Визначити в якості одного із пріоритетів роботи Офісу забезпечення рівних прав меншин та дискримінованим групам (ВВП, людям із обмеженими можливостями, національним меншинам, ЛГБТ, тощо);
8. Працювати над зростанням довіри до Офісу, зокрема, шляхом постійного інформування громадян про діяльність Секретаріату та отримані результати; а

також висвітлення оперативної позиції Уповноваженого по важливим суспільно-політичним питанням;

9. Співпрацювати з НУО по таким напрямкам діяльності як документування та сприяння розслідуванню порушень прав людини, скоєних під час Євромайдану, в Криму та в зоні АТО, а також підтримувати зусилля НУО по лобюванню в парламенті законопроектів у галузі прав людини.